

Norne Securities AS
Postboks 7801
5020 BERGEN

VÅR REFERANSE
21/14259

DERES REFERANSE

DATO
21.12.2022

Tilsynsrapport fra tematisyn knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering

1 INNLEDNING

Finanstilsynet har gjennomført et tematisyn i Norne Securities AS (heretter omtalt som Foretaket) knyttet til Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv.).

Finanstilsynet varslet i brev datert 4. januar 2022 en temaundersøkelse i alle norske verdipapirforetak som ikke også er bank, og ba om at foretakene i forbindelse med den årlige rapporteringen knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering KRT-1189 vedla foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvv. § 8) og foretakets plan for opplæring av ansatte (jf. hvvl. § 36).

Finanstilsynet varslet i brev datert 15. mars 2022 tematisyn i Foretaket. Foretaket oversendte redegjørelser og dokumentasjon knyttet til tematisynet i brev datert 29. mars, 21. april, 10. mai og 19. mai 2022.

Foretaket mottok Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport den 3. oktober 2022. Foretaket ga sine kommentarer til Rapporten i brev datert 14. november 2022 (Tilsvaret).

2 KUNDETILTAK

2.1 Rettslig utgangspunkt

Foretaket har konsesjon til å tilby investeringstjenestene som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 og 7, samt de tilknyttede tjenestene nr. 1, 2, 3, 4, 5 og 6 som nevnt i vphl. § 2-6 (1).

Det fremgår av hvvl. § 9 at rapporteringspliktige skal gjennomføre kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20 og løpende oppfølging etter hvvl. § 24 på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Risikoen skal vurderes ut fra blant annet kundeforholdets formål, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, transaksjoners størrelse, samt regelmessigheten og varigheten på kundeforholdet. For dette formål kan rapporteringspliktige utarbeide standardiserte risikoprofiler for kundene basert på virksomhetens risikovurdering etter § 7 og kriteriene nevnt i

bestemmelsens første ledd. Kundens risikoprofil må holdes oppdatert. Rapporteringspliktige skal kunne påvise at omfanget av utførte tiltak er tilpasset den aktuelle risikoen.

Finanstilsynet uttaler i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019 som var gjeldende på tilsynstidspunktet) blant annet at systemet for risikoklassifisering må kunne dokumentere hvorfor en kunde er klassifisert i en bestemt risikokategori.

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynets har bedt om og gjennomgått foretakets tiltak knyttet til 11 kundeforhold. Gjennomgangen har inkludert dokumentasjon på identitets- og hvitvaskingskontroll gjennomført i forbindelse med opprettelse av kundeforholdet samt løpende/periodiske kontroller.

Finanstilsynet fant i gjennomgangen ikke dokumentasjon som viste begrunnelsene for risikoklassifiseringen av kundene. Foretaket viste kun til tidligere oversendt instruks da Finanstilsynet etterspurte begrunnelse for risikoklassifisering. Finanstilsynet ba i ytterligere forespørsel om en redegjørelse på om risikoklassifiseringen er automatisk i systemet eller styrt av saksbehandler, og hvordan vurderingene blir gjort. Finanstilsynet viste også til at det ikke forelå dokumentasjon på søk i sanksjonslister.

Foretaket svarte i epost 19. mai 2022 at *"Risikoklassifisering er styrt av saksbehandler fra alle bedriftskunder og de personkundene som etter maskinell kontroll er underlagt forsterket kundetiltak (personkunder som tilhører tidligere beskrevne risikogrupper, har treff i register og/eller har svart avvikende på egenerklæring/AML-spm). Vurderingene dokumenteres ved konklusjon i risikoklassifisering og ved evt kommentar lagret på kunden eller ved lagret vedlegg av tilleggsdokumentasjon (mail-korrespondanse, funn fra søk i offentlig tilgjengelige kilder, øvrig dokumentasjon fremskaffet av kunden mv.) Konklusjonene er underlagt stikkprøvekontroll utført av CCO. Kundeservice er også flink til å konsultere CCO ved tvil om hva som er korrekt behandling av konkrete kundevurderinger/klassifisering"*.

Slik Finanstilsynet forsto dette var det dermed kun konklusjonen som registreres og det forelå ingen dokumentasjon av vurderingene. Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke kunne dokumentere risikoklassifisering av kundene, og var i brudd med hvvl. § 9.

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket mener Finanstilsynets foreløpige vurdering ikke er basert på korrekt beskrivelse av Foretakets modell for risikoklassifisering. Foretaket skriver at *"Nornes modellen inneholder fastsatte kriterier for klassifisering av den enkelte kunde. Klassifisering av hver kunde blir begrunnet ihht de fastsatte kriteriene. At kunden oppnår klassifisering blir dermed en bekreftelse på at kriteriene er tilfredsstillt"*. Foretaket er av den oppfatning at de nøye fastsatte kriteriene dokumenterer vurderingene og at modellen ikke er i brudd med hvvl. § 9.

Foretaket opplyser at kunden enten er klassifisert basert på standardiserte og automatiske modeller og risikoprofiler i samsvar med vurderinger og kriterier som fremgår av instruks og risikovurdering, eller så er kunden klassifisert på manuelle vurderinger og forsterkede kundetiltak knyttet opp mot de samme vurderinger og kriterier som nevnt over.

Foretaket opplyser at det i henhold til Foretakets rutiner gjennomføres søk i sanksjonslister for alle kunder. Foretaket er av den oppfatning at det er tilstrekkelig å lagre positive treff.

2.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar Foretakets redegjørelse til etterretning.

3 OPPLÆRING

3.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvvl. og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoeksponering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i rapporten

Finanstilsynet ba i sitt brev 4. januar 2022 om "Foretakets plan for opplæring av ansatte, jf hvvl. § 36. Foretaket viste til punkt 8 "Opplæring av ansatte mv." i "Instruks for legitimasjonskontroll og tiltak mot hvitvasking og terrorfinansieringer". Instruksen inneholdt imidlertid hverken plan for eller frekvens på opplæring utover at opplæringen skal gjentas ved behov, og det fremgikk heller ikke hvordan opplæringen var ivaretatt. Foretaket har heller ikke fremlagt dokumentasjon på gjennomført opplæring.

Da det ikke forelå noen dokumentasjon på opplæring var det Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke oppfylte kravet i hvvl. § 36.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket erkjenner at frekvens for opplæring ikke er angitt i instruksen. Foretaket mener at behovet for opplæring, utover angitte rammer i instruksen, er best ivaretatt ved at det gis målrettet opplæring i forbindelse med feil/mangler som avdekkes ved kontroller utført av første og andrelinje. Foretaket opplyser at de vil innta en presisering i instruksen snarest. Foretaket skriver videre at det er planlagt opplæring i gitte perioder og at opplæring utover dette gis ved nyansettelser, nytt regelverk, ny tolkning av regelverk og opplæringsbehov avdekket i compliancekontroller.

Foretaket opplyser at opplæring dokumenteres ved at det føres protokoll fra gjennomført opplæring og presentasjoner og eventuelt annet opplæringsmateriell lagres.

3.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar Foretakets tiltak til etterretning.

For Finanstilsynet

Roy Halvorsen
seksjonssjef

Hedvig Vold
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.